

Pirk család laudációja – Pro Urbe-díj 2024

A Pirk család többgenerációs művészcsalád, amelyben különös módon forrt össze a nagybányai és a gödöllői művésztelep szellemisége. A művészet, az élet és a természet magától értetődő egysége mind a mai napig meghatározza a család gondolkodását.

Pirk János (1903–1989) a XX. századi magyar művészet és ezen belül a szentendrei festészet egyik kiemelkedő alkotója volt.

Élete egyet jelentett a természetben való létezéssel és alkotással. A magyar Van Gogh-nak is nevezett művész festészetében a természet ábrázolása gyakran emberi sorskérdésekkel fonódott össze. A Szatmárnémeti tanyavilágában töltött gyermekévek után tanulmányait a nagybányai művésztelep nagy mestereinél, Réti Istvánnál és Thorma Jánosnál kezdte meg, ahonnan, a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára, majd ösztöndíjakkal Rómába és Párizsba került, és ezt követően szinte minden évben visszatért Nagybányára. Ott ismerte meg leendő feleségét, a gödöllői művésztelep egyik vezető mestere, Remsey Jenő leányát, Remsey Ágneszt (1915–2010), aki maga is művészként alkotott, szőnyeget tervezett, kiválóan szőtt, testvéreivel marionett bábszínházat létesített, emellett íróként is ismertté vált.

1944-ben, a front elől menekülve, először Gödöllőre, majd 1949-ben Szentendrére költöztek, ahol öt gyermeket neveltek fel. Az 1950-es években nehéz körülmények között éltek. Művészi eredményeire azonban felfigyeltek. A Munkácsy-díj (1959) után 1975-ben megkapta Szentendre Pro Urbe-díját, majd 1979-ban Szentendre Város Díszpolgári címét, 1983-ban pedig Kiváló Művész állami kitüntetésben, valamint számos más szakmai díjban részesült. Művészi pályája 1919-1989-ig, hetven évet ívelt át. Művei megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában, a legfontosabb magyarországi múzeumokban, külföldi és hazai magángyűjteményekben. Munkásságával neves művészettörténészek és kortárs művészek foglalkoztak, amit két monográfia és számos publikáció jelez.

Legidősebb fia, Pirk Ambrus (1944–2020), Magyarország egyik legjelentősebb táj- és kertépítő művésze lett, az Ormos Imre díj kitüntetettje. Számos városi köztér arculata, utcabútorok, kutak, szökőkutak tervezése fűződik nevéhez. 2014-ben munkásságát Szentendre Pro Urbe-díjával ismerték el. Pirk László (1953) festőművészként jelképes tartalmú, transzcendentális hangulatú képi világot teremtett, a természetből merítve nélkülözhetetlen inspirációit. 2011-ben munkásságát Munkácsy-díjjal, majd további szakmai elismerésekkel jutalmazták. Pirk Veronika könyvtárosként édesanyja írásainak gondozásában és kiadásában segített. Negyedik testvérükkel, Pirk Gáborral közösen valamennyien részt vettek a szentendrei Pirk János Múzeum megalapításában.

Pirk János gyermekei, jeles művészettörténészek és kortárs művészek véleményére és biztatására támaszkodva, kötelességüknek érezték, hogy édesapjuk életművét, mint nemzeti kulturális örökségünk részét, ne éljék fel, hanem az utókornak megőrizve, közkinccsé tegyék.

2008-ban kezdődött el a szentendrei önkormányzat által használatukba adott Bogdányi úti ingatlan múzeumi célú átalakítása. A Pirk család páratlan összefogással, 15 éven át tartó, áldozatos társadalmi munkával és támogatói segítséggel valósította meg az épület felújítását és a további épületrésszel való kiegészítését. 2020-ban került sor a Pirk János Múzeum főépületének, 2023-ban pedig a teljes épületegyüttesnek az átadására. A Múzeum kertjeit és öntöző rendszerét Ambrus fia, Pirk Barnabás táj- és kertépítész mérnök tervezte és kivitelezte. A műemléki környezetben található épület hangulatos belső kertjével, kovácsoltvas kapujával, mely Pirk Ambrus utolsó alkotása, Szentendre egyik legszebb belvárosi helyszínévé vált, méltó teret nyújtva a Pirk János-életmű bemutatásának és megőrzésének, amit a Pirk család ma is küldetésének vall.

Az elismeréshez szeretettel gratulálunk!